Na šírém moři nemůže žádná mocnosť činiti nárok na pozdrav, leč dle zvyku mezinárodního pozdravují se na šírém moři i lodi obchodní. Lodi válečné pozdravují se v ten způsob, že loď nižšího řádu jest povinna vzdáti čest lodi řádu vyššího, jakož i oddělení cizích lodí válečných; jsou-li lodi sobě rovny, pozdravuje loď po větru ploucí.

Cesse viz Postup.

Cesta celní viz Čára celní.

Cesty viz Silnice a cesty.

Cestování po železnicích viz Doprava osob po železnicích.

Cestující obchodní.

I. Pojem. Cestující obchodní jsou zmocněnci obchodní, jež pro majitele obchodu (principála) obchody provozují v místech venkovských. Dle čl. 49. obch. z. mají cestující obchodní právo přijímati trhové ceny z obchodů, jež byli uzavřeli a povolovati lhůty platební, ač nevymíní-li si principál něco jiného. Obchody, které byl obchodní cestující uzavřel a principálovi oznámil, nemůže již zrušiti (nál. č. 1117 sb. Adler a Clem.). Sporno jest, může-li obchodní cestující povolovati též slevy, a možno-li cestujícímu učiniti dle čl. 347. obch. z. oznámení o vadách zboží s účinkem právním. Principál může ovšem obchodnímu cestujícímu uděliti zvláštní plnou moc s rozsahem libovolným.

II. Cestující obchodní dělí se v několik druhů:

1. Tuzemští cestující jednatelé obchodní, kteří nejsouce ve službách určitého principála ve vlastním jméně a po živnostensku obchody mezi výrobci nebo obchodníky a odběrately prostředkují, nemohou se považovati za obchodní zmocněnce neb za obchodní cestující ve smyslu čl. 47. a 49. obch. z., nýbrž za obchodníky samostatné dle čl. 272. odst. 4 obch. z. Tak soudí právem Randa (Obchodní právo). Ovšem ustanovuje § 23. úvodn. z., že tito cestující mají právo přijímati trhové ceny a povolovati lhůty, kteréhož práva dle § 10. nař. min. ze dne 3. listopadu 1852 č. 220 ř. z. neměli, leč z ducha celého zák. obch. a ze přípravných porad norimberských dá se souditi, že § 10. cit. nař. pouze nedorozuměním redaktorů zákona úvod. zrušen byl, což mělo za následek, že právní povaha těchto cestujících obchodních jednatelů stala se spornou. (O tom viz Randovo Právo obchodní.)

2. Cizozemští cestující obchodní. O těchto cestujících obchodních platí předpisy čl. 47. a 49. obch. z. i tehdá, mají-li plnou moc určitě vymezenou.

3. Cestující na provisi nemají platu stálého, nýbrž dostávají z ceny trhové obchodů jimi uzavřených jisté procento (provisi); okolnosť tato nemá však účinku na jich práva čl. 47. obch. z. jim vyhrazená.

Spornou jest otázka, může-li býti poměr mezi principálem a cestujícím zrušen výpovědí dle čl. 61. obch. z., nestává-li o tom zvláštní úmluvy. Tu jest třeba rozeznávati osoby, kterých principál užívá výhradně k uzavírání obchodů na místech venkovských, od osob, které vykonávají služby v obchodě principálově jako ostatní pomocníci obchodní, které však někdy posílány jsou principálem na venek, aby tam pro něj obchody uzavíraly. Roz. ze dne 2. prosince 1885, č. 13712 časopis »Jur. Bl.« r. 1886, č. 8. sb. Adler a Clem. č. 1245 bylo stanoveno, že obchodní cestující první kategorie nejsou žádnými pomocníky obchodními a tudíž neplatí pro ně čl. 61. obch. z., ježto jsou zmocněnci obchodními ve smyslu čl. 47. a 49.